

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลการบริหารงาน ของกรมแพทย์ทหารบก*

THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS OF THE ROYAL THAI ARMY MEDICAL DEPARTMENT

สาธิต ทิพย์มณี, กฤษ เพิ่มทันจิตต์, สุรพล สุยะพรหม

Satit Tipmanee, Kit Phoemthanchit, Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: satit_tipmanee@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงาน ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบกที่มีประสิทธิผล การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 430 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติไคสแควร์ และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 17 รูปหรือคน ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.489$) 2. ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานของกรมการแพทย์ทหารบก ได้แก่ปัจจัยด้านการบริหารและการบูรณาการทศพิธราชธรรม ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงร้อยละ 72 และอิทธิพลทางอ้อมร้อยละ 12 และ 3. การสังเคราะห์จากผลการวิจัย ได้แนวคิดการบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมที่สำคัญๆ มาเป็นแนวทางในการบริหารงาน ได้แก่ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เพียรพยายาม และการเสียสละ หรือโดยรวมเรียกว่า หลัก JHAS ซึ่งหากการบริหารงานยึดถือปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้ว จะทำให้ การบริหารงานขององค์กรนั้น ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกันในการกระทำผิดกฎหมายด้วย

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ; ประสิทธิภาพ; ทศพิธราชธรรม

Abstract

The objectives of this research article were to study the administrative effectiveness, the causal relationship factors and propose a

* Received August 5, 2020; Revised September 12, 2020; Accepted October 1, 2020

causal model for integrating Buddhist principles for the administration of the Royal Thai Army Medical Department. Methodology was the Mixed Methods Research; The quantitative research used the sample consisted of 430 people. The data were analyzed by using statistics of frequency, percentage, mean, and standard deviation and Chi-square statistics. For the qualitative research; data were collected from 17 key informants by in-depth-interviewing. Findings were as follows: 1. The overall strategic effectiveness of the Royal Thai Army Medical Department was at a high level, with an average of 3.95, standard deviation of 0.489. 2. Causal relationship factors on administrative effectiveness of the Royal Thai Army Medical Department were management factor and integrating of ten virtues with the direct effect of 72 percent and indirect effect of 12 percent. 3. Synthesis from the research findings; the concept of immune management should integrate important Buddhist principles in formulating management guidelines. The management guideline should including; Justice, Honest, Assiduousness, and Selflessness, referred to as the JHAS principles. If the administration applied the said principles, then the administration of the organization would succeed. It was also a protective shield against illegal activities.

Keywords: Causal Relationship; Effectiveness; Ten Virtues Principle

บทนำ

ยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารบก พ.ศ. 2560 – 2564 (กรมแพทย์ทหารบก, 2560) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue) จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ 1. การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง 2. การเป็นเลิศด้านบริการแพทย์ในที่ตั้ง 3. การเป็นเลิศด้านบริการแพทย์ในสนาม 4. การมีบทบาทนำด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาค (สำนักยุทธศาสตร์, 2562)

จากประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมแพทย์ทหารบก จะต้องหาแนวทางในการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบกให้ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่จะทำให้ บรรลุเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ของกรมแพทย์ทหารบก (กองยุทธการและการข่าว, 2562) ผู้วิจัยซึ่งเป็นกำลังพลซึ่งปฏิบัติงานในกรมแพทย์ทหารบกและเป็นส่วนหนึ่งในการ ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ของกรมแพทย์ทหารบก ดังนั้นการหาแนวทางดังกล่าวเป็น ปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการบริหารงานตามแผน

ยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จ และนำเสนอแนวทางการบริหารงานเพื่อให้กรมแพทยทหารบกได้ใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต รวมทั้งการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ามาช่วยในการบริหารงาน (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2539; ถนัด ไชยพันธ์, 2561; ญัฐปราชัย ชัยสินคุณานนท์, 2561) จะเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยเสริมให้การบริหารงานของกรมแพทยทหารบกประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งพุทธธรรมหรือคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องยากที่จะกล่าวได้ครบถ้วน ในเรื่องของการบริหารงานนั้นก็มีหลักธรรมซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของกรมแพทยทหารบกได้แก่ ทศพิธราชธรรม (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539; พระเมธีธรรมาจารย์ (ประสาร จนทสาร์), 2561; สุนันทา สุเทศ, 2561)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก” การศึกษาครั้งนี้จะนำรูปแบบการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างเข้ามาใช้ในการศึกษาและจะได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับศาสตร์ทางตะวันตกเพื่อให้เห็นถึงแนวการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก โดยจะศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก และบูรณาการหลักธรรม ทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาว่ามีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม หรือโดยรวมต่อการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก หรือไม่ ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับโมเดลการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเชิงลึก และการพัฒนาบุคลากรตามโมเดลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรได้ต่อไป

ทฤษฎีการจัดการตามหลักการบริหาร มีความเชื่อว่าการที่จะทำให้การทำงาน ขององค์การบรรลุเป้าหมาย จะต้องมีการกำหนดหน้าที่ของคนที่เป็นผู้บริหารและหลักการบริหารงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเฮนรี ฟาโยล (Fayol, 1930) มีแนวความคิดที่จะทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ ประการแรกนักบริหารต้องทำหน้าที่ทางการบริหาร เช่น การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordination) และการควบคุม (Controlling) จากที่ผู้วิจัยได้ทบทวน ความหมาย แนวคิด และทฤษฎี เพื่อทำให้ทราบข้อมูลของการบริหารให้มีความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด และข้อค้นพบจากผลงานวิจัยในบริบทต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จากผลการสังเคราะห์ ข้อค้นพบจากผลงานวิจัยในบริบทปัจจัยที่มีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อ

ประสิทธิภาพการบริหาร หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีของ เฮนรี ฟาโยล มีคุณลักษณะปัจจัยที่มีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบริหาร หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารของกรมแพทยทหารบกได้

การวัดผลสำเร็จในการบรรลุเป้าประสงค์ หรือความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานของกรมแพทยทหารบกไว้ 4 ประเด็น กล่าวคือ ประเด็นการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ประเด็นการเป็นเลิศด้านบริการแพทย์ในที่ตั้ง ประเด็นการเป็นเลิศด้านบริการแพทย์ในสนาม และประเด็นการมีบทบาทนำด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาค ทศพิศราชธรรม เป็นธรรมชาติสำหรับตัวผู้บริหารที่จะต้องมีความเป็นผู้นำ (พุทธทาสภิกขุ, 2549) เพราะคนเราทุกวันนี้ ขาดคุณธรรมและจริยธรรมมาก ฉะนั้นการบริหารงานทุกหน่วยงานต้องมีหลักธรรมนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทางเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก.
3. เพื่อนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Method to Extend Quantitative Results) เพื่อเป็นส่วนเสริมและสนับสนุนให้งานวิจัยสามารถเกิดความชัดเจนลดข้อโต้แย้งและเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน

ประชากรสำหรับการวิจัย คือ กำลังพล และผู้บริหารของกรมแพทยทหารบก จำนวนรวมทั้งสิ้น 4,027 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ กำลังพล และผู้บริหารของกรมแพทยทหารบก และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) โดยใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Probability

Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ตัวแทนเพื่อการวิจัยโดยขนาดตัวอย่าง ที่ต้องการจะเก็บรวบรวมเพื่อนำมาวิเคราะห์ มีจำนวน 430 คน

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 430 ฉบับ สามารถเก็บ ข้อมูลกลับมาได้ 430 ฉบับและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปการ วิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อและขอเข้าพบ กำลัง พละดับผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองเพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ ของการวิจัย วิธีการสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และการเก็บข้อมูลที่ต้องมีการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ เพื่อนำมาประกอบการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ โดยใช้ สถิติ ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาลักษณะและการแจกแจงของตัว แปรที่ใช้ในการวิจัย 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย แยกเป็น 2.1 การ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลเครื่องมือวัด โดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสถิติ ในการหาค่า KMO (Kaiser-Meyer-okin Measure of Sampling Adequacy) ค่า Bartlett's Test of Sphericity และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) 2.2 การวิเคราะห์สมการโครงสร้างโดยการวิเคราะห์หัตถิพล (Path Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึก และ การสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง เปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็น อย่างอิสระเต็มที่ ในปัจจัย ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับ การบริหารงานกรมแพทยทหารบกและ หลักทศพิธราชธรรม

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก พบว่า ปัจจัยด้านการ บริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.489 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบผลการศึกษาดังนี้ การวางแผน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.96 การจัดหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 การบังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 4. การประสานงาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 การ ควบคุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมทศพิธราชธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.414 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบ

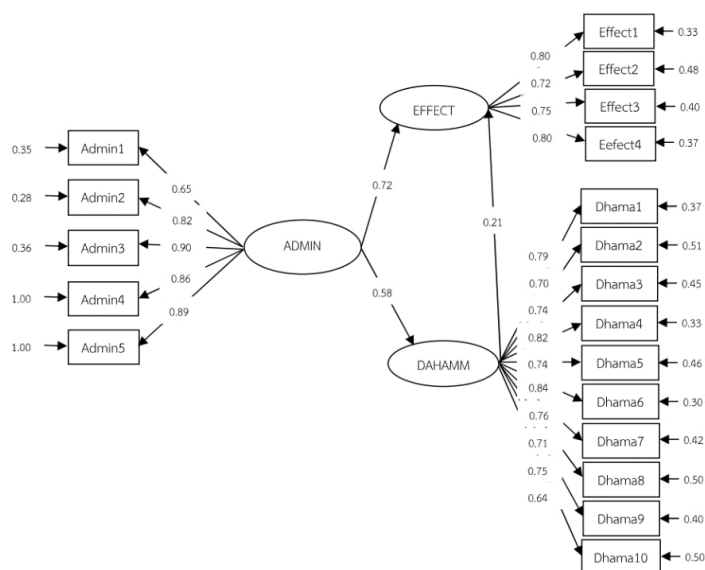
ผลการศึกษาดังนี้ การให้ทาน (ทาน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 การอยู่ในศีล (ศีล) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 การเสียสละ (บริจาค) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ความเป็นผู้ซื่อตรง (อาชชวะ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ความสุภาพอ่อนโยน (มัททวะ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ความเพียรพยายาม (ตปะ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ความไม่โกรธ (อภักโกธะ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสา) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ความอดทน (ขันติ) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ความยุติธรรม (อวิโรธนะ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านประสิทธิผลภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.413 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบผลการศึกษาดังนี้

การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 การเป็นเลิศด้านการบริการแพทย์ในที่ตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 การเป็นเลิศด้านการบริการแพทย์ในที่สนาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 การมีบทบาทนำด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาคอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96

2. ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบก

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ประสิทธิภาพการบริการงานของกรมแพทย์ทหารบกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับโมเดลการวิจัย

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบก หลังปรับโมเดล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยด้านการบริหารงาน และปัจจัยด้านหลักธรรม ทศพิทธาธรรม มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ต่อประสิทธิผลการบริหารงานของกรม แพทย์ทหารบก ดังนี้

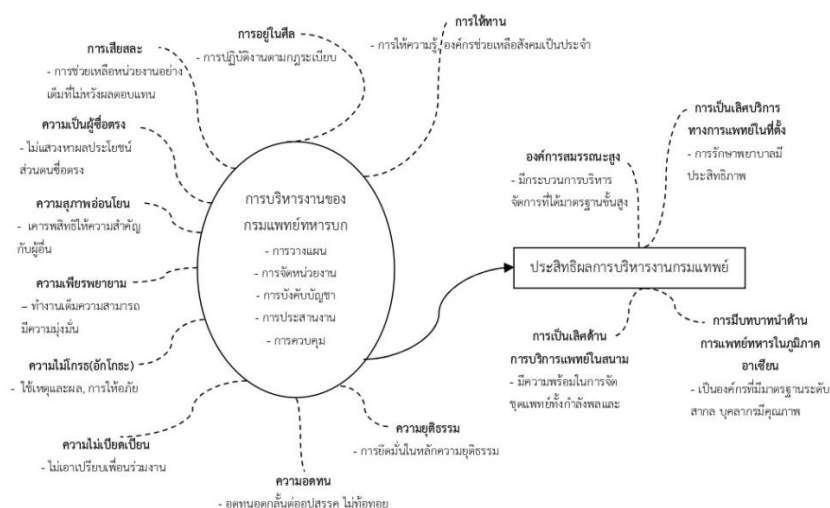
1. การบริหารงานของกรมการแพทย์ทหารบก

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมระหว่างตัวแปรในโมเดลพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของกรมการแพทย์ทหารบก กับประสิทธิผลการบริหารงานกรมการแพทย์ทหารบก ขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.84 แยกเป็นอิทธิพลทางตรง 0.72 และอิทธิพลทางอ้อม 0.12 เป็นอิทธิพลรวม 0.84 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงร้อยละ 72 และอิทธิพลทางอ้อมร้อยละ 12 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกรมการแพทย์ทหารบก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า การบริหารงานของกรมการแพทย์ทหารบกจะทำให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานกรมการแพทย์ทหารบก ขึ้นมาได้ต้องอาศัยการบูรณาการทศพิทธาธรรมเป็นหลักกำกับด้วย

2. การบูรณาการทศพิทธาธรรม (DHAMMA)

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงระหว่างตัวแปรในโมเดลพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบูรณาการทศพิทธาธรรม (DHAMMA) กับประสิทธิผลการบริหารงานกรมการแพทย์ทหารบก (EFFECT) เป็นอิทธิพลทางตรง 0.21 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงร้อยละ 21 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกรมการแพทย์ทหารบก (EFFECT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบก

ภาพที่ 2 ทศพิทธาธรรมเพื่อประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทย์ทหารบก

การบริหารงานของกรมแพทยทหารบก

1. การวางแผน เป็นแนวทางสำหรับการทำงานในอนาคต โดยนำทรัพยากรและความสามารถของกำลังพลมาประกอบการวางแผน มีแผนงาน ทั้งระยะสั้นและระยะยาวครอบคลุมซึ่งเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์ของกรมแพทยทหารบก มีการทบทวนเพื่อปรับแผนงานและการประเมินผล รวมทั้งกำหนดกรอบแนวทางของการวางแผนงานให้ชัดเจน

2. การจัดหน่วยงาน มีการแตกแผนงานออกเป็นกิจกรรมที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย มีการจัดกลุ่มงานที่มีเป้าหมายเดียวกันเข้าเป็นหน่วยงานเดียว มีการจัดโครงสร้างการทำงานที่สอดคล้องกับการภารกิจ มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากร พัฒนาบุคลากร การจัดหน่วยให้มีขนาดเล็กลงแต่มีประสิทธิภาพสูง

3. การบังคับบัญชา มีการแจ้งเป้าหมายและนโยบายให้กำลังพลทราบ มีแนวทางการปฏิบัติและคำสั่งที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีแนวทางการปฏิบัติ และคำสั่งที่สอดคล้องกับงานที่มอบหมาย กำกับดูแลการทำงานด้วยความเข้าใจในอุปนิสัยและความรู้ความสามารถของกำลังพล สร้างแรงบันดาลใจให้กำลังพลมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจตามความเหมาะสม

4. การประสานงาน องค์กรให้ความสำคัญกับการประสานงาน มีการประชุมเพื่อหารือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน องค์กรสนับสนุนกิจกรรมสัมพันธ์ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน จัดทำระเบียบวิธีปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกัน มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ มีการฝึกอบรมกำลังพลให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและของหน่วยงาน นำสังคหวัตถุธรรมมาใช้ในการประสานงาน

5. การควบคุม กำหนดมาตรฐานการทำงานตามวัตถุประสงค์ของแผนงานวัดและรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่เกิดขึ้นจริง ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ กำหนดกิจกรรม แผนงาน นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ไขมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากเป้าหมายอีกควบคุมกำกับด้วย การควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายใน

ประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารบก

1. องค์กรการสมรรถนะสูง องค์กรมีการจัดการองค์ความรู้ (KM)อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงกฎระเบียบและมีธรรมาภิบาลที่ดี มีผลงานวิจัย และนวัตกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อการกิจมีกระบวนการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานขั้นสูง มีการพัฒนาวิชาชีพแต่ละวิชาชีพในองค์กร

2. การเป็นเลิศบริการทางการแพทย์ในที่ตั้งการรักษายาบาลมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ ปรับปรุงกระบวนการบริหาร การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์

ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการให้บริการแพทย์ กำลังพลและครอบครัว มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี การจัดการฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

3. การเป็นเลิศด้านการบริการแพทย์ในสนาม มีความพร้อมในการจัดชุดแพทย์ทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ สามารถตอบสนองภารกิจได้ด้วยความรวดเร็วและทันเวลา กำลังพลที่ปฏิบัติราชการสนามมีอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตลดลง การสนับสนุนด้านการแพทย์ทหาร ตอบสนองภารกิจของกองทัพบก หน่วยงานที่ปฏิบัติราชการสนามมีความพึงพอใจในการให้บริการแพทย์ในสนาม ชุดปฏิบัติการแพทย์เคลื่อนที่มีขนาดเล็ก คล่องแคล่วไว มีประสิทธิภาพสูง

4. การมีบทบาทนำด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาคอาเซียน เป็นองค์กรที่มีมาตรฐานระดับสากล ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเชื่อมั่นในการบริการแพทย์ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับประเทศสมาชิกได้ มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารในภูมิภาคอาเซียน มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจสนับสนุนภารกิจในอาเซียน บุคลากรมีคุณภาพ มีความรู้ด้านภาษาหลายภาษา

หลักธรรมทศพิธราชธรรม

1. การให้ทาน (ทาน) การช่วยเหลือเป็นประจำ การให้ความรู้ องค์กรช่วยเหลือสังคมเป็นประจำ ส่งเสริมให้เกิดการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรวมการทำบุญ มีส่วนร่วมในการทำบุญ

2. การอยู่ในศีล (ศีล) การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ มีการปฏิบัติธรรมรักษาศีล การปฏิบัติตนอยู่ในหลักธรรม เป็นคนดีของสังคม มีความประพฤติที่ดี สอนให้มีการทำบุญถือศีล

3. การเสียสละ (ปริจจาคะ) การช่วยเหลือหน่วยงานอย่างเต็มที่ การช่วยเหลือส่วนการเสียสละเพื่อสังคม การเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน

4. ความเป็นผู้ซื่อตรง (อาชชวะ) การทำงานด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนซื่อตรง รายงานผลปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา

5. ความสุภาพอ่อนโยน (มัททวะ) การปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพอ่อนโยน สุภาพอ่อนโยนเป็นประจำ ให้ความสำคัญกับผู้อื่น ประพฤติสุภาพอ่อนโยนเป็นนิสัย เคารพสิทธิของผู้อื่น

6. ความเพียรพยายาม (ตปะ) ทำงานเต็มความสามารถ ทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ละเอียดรอบคอบ มีความมุ่งมั่น ความต่อเนื่องในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

7. ความไม่โกรธ (อภฺโกธะ) ควบคุมสติ ใช้เหตุและผล การให้อภัย ยกย่องสรรเสริญผู้ที่ทำความดี พิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความรอบครอบ

8. ความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสา) ไม่เบียดเบียน ปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน การเอาใจเอาเปรียบกันในสังคมเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ ไม่ก่อความเดือดร้อน

9. ความอดทน (ขันติ) อดทนต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความมุ่งมั่นต่อการทำงาน ต้องผ่านอุปสรรคนั้นไปได้ อดทนอดกลั้นต่ออุปสรรค ไม่ท้อทอย มุ่งมั่นทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

10. ความยุติธรรม (อวิโรธนะ) เป็นเรื่องของทุกคน มีความเป็นธรรม ไม่คำนึงถึงแต่พวกพ้อง ความมีเหตุผล การใช้เหตุผล การยึดมั่นในหลักความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความยุติธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมแพथ์ทหารบก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง การเป็นเลิศด้านการบริการแพथ์ในที่ตั้ง การเป็นเลิศด้านการบริการแพथ์ในที่สนามและการมีบทบาทนำด้านการแพथ์ทหารในภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากปัจจัยการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต ไชยพันธ์ (2561) พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกิดจากปัจจัยด้านการปฏิบัตินโยบาย การพัฒนาองค์กร คุณภาพการให้บริการและแผนการพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

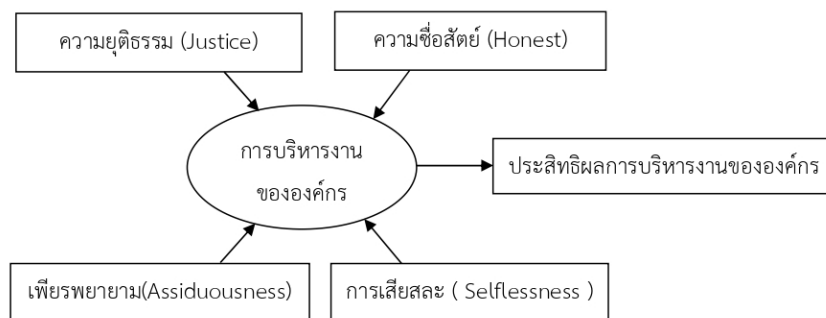
2. ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมแพथ์ทหารบก พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของกรมการแพथ์ทหารบก กับประสิทธิภาพการบริหารงานกรมการแพथ์ทหารบก จะทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานขึ้นมาได้ต้องอาศัยการบูรณาการทศพิธราชธรรมเป็นหลักกำกับด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรี สุริยะรังษี (2560) พบว่า การนำทศพิธราชธรรม มาบูรณาการในการบริหารงานกับบุคคลต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและครองใจคนให้เกิดความพร้อมเพรียง ประองตองและร่วมใจกัน อันจะนำไปสู่ความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

3. การนำเสนอโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการบริหารงานของกรมแพथ์ทหารบก สามารถนำรูปแบบการบูรณาการทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานของกรมแพथ์ทหารบกได้ อีกทั้งยังสามารถนำเสนอข้อค้นพบในการบริหารงานด้วย

หลักการบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน นำเสนอให้กรมแพทย์ทหารบกและองค์กรอื่นไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ มหากันธา (2559) พบว่า ทศพิธราชธรรม กำหนดลักษณะการบริหารที่พึงประสงค์ เพื่อเกิดประโยชน์ตน (องค์กร) เกิดประโยชน์ผู้อื่น (ประชาชน) และเกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย สามารถเป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กรอื่น ๆ ต่อไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ได้องค์ความรู้จากการวิจัยสรุปได้แนวคิดการบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะเป็นคำแนะนำในการบริหารงานโดยองค์กรต่างๆสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้

ภาพที่ 3 การบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน

การบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน เป็นการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมที่สำคัญๆ มาเป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยการจะทำการใดๆ หรือใช้หลักการบริหารงานอะไรก็ตามต้องคำนึงหลักธรรมที่สำคัญได้แก่ ความยุติธรรม (Justice) ความซื่อสัตย์ (Honest) เพียรพยายาม (Assiduousness) และการเสียสละ (Selflessness) หรือโดยรวมเรียกว่าหลัก JHAS (ภาษาฮินดี อ่านว่า จาส แปลว่า กอด) ซึ่งหากการบริหารงานโดยยึดถือปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้วจะทำให้ การบริหารงานขององค์กรนั้น ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกันในการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. กรมแพทยทหารบกควรส่งเสริมให้หน่วยงานเป็นหน่วยงานเชิงพุทธ โดยการนำหลักทศพิธราชธรรม เข้ามาบูรณาการในการทำงานด้วย เพราะว่าจากการศึกษาหลักทศพิธราชธรรมมีส่วนในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบก

2. กรมแพทยทหารบกควรให้การสนับสนุนบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ และการสนับสนุนด้านกำลังใจ ทั้งการยอมรับนับถือ คอยให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ การสนับสนุนรางวัล กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน สนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารงานของกรมแพทยทหารบกให้เพิ่มมากขึ้น

3. จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย แนวคิดการบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะ เป็นคำแนะนำในการบริหารงานโดยองค์กรต่างๆสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ ซึ่ง การบริหารงานแบบมีภูมิคุ้มกัน โดยคำนึงหลักธรรมที่สำคัญได้แก่ ความยุติธรรม (Justice) ความซื่อสัตย์ (Honest) เพียรพยายาม (Assiduousness) และการเสียสละ (Selflessness) ซึ่งหากการบริหารงานโดยยึดถือปฏิบัติตามหลักธรรมดังกล่าวแล้วจะทำให้ การบริหารงานขององค์กรนั้น ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกันในการกระทำผิด กฎหมายหรือศีลธรรมอันดีด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการวิจัยและพัฒนาหลังจากนำโมเดลนี้ไปใช้งานจริง และทำการขยาย ผลการวิจัยไปในหน่วยงานอื่นๆที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อยืนยันโมเดลนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมแพทยทหารบก. (2560). บันทึกข้อความ ที่ กท 0446.15/327 ลง 9 ส.ค. 60. เรื่อง ขออนุมัติยุทธศาสตร์ กรมแพทยทหารบก พ.ศ.2560 – 2564.
- กองยุทธการและการข่าว กรมแพทยทหารบก. (2562). *ภารกิจการจัดหน่วยกรมแพทยทหารบก*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.amed.go.th/2013-06-20-07-01-33>.
- กองยุทธศาสตร์ กรมแพทยทหารบก. (2562). *แผนยุทธศาสตร์ กรมแพทยทหารบก*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.amedstgy.com/strategicmap>
- ณัฐปราย ชัยสินคุณานนท์. (2561). การบริหารงานเชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(3), 260 – 272.

- ถนัด ไชยพันธ์. (2561). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผล ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(3), 76 – 89.
- ปกรณ มหากันธา. (2559). รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธีธรรมมาจารย์ (ประสาร จนทสาร์). (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(3), 147 – 162.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2539). *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พุทธทาสภิกขุ. (2549). *ทศพิธราชธรรม*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนทร สุริยะรังษี. (2560). *การศึกษาแนวคิดและวิธีปฏิบัติของเครือข่ายบัณฑิตอาสาในภาคเหนือ* (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- สุนันทา สุเทศ. (2561). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลการพัฒนาองค์การและบุคลากรของ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(3), 178 – 192.
- Fayol, H. (1930). *Industrial and General Administration*. New York: Mc-Graw Hill.